

Huvudman

Kiruna kommun
kultur-utbildning@kiruna.se

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola, Karesuando skola i Kiruna kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 1 november 2022.

Beslut

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 1 från att ingripa mot Kiruna kommun avseende brist inom området särskilt stöd vad gäller beslut om åtgärdsprogram. Skolinspektionen avslutar ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet när det gäller undervisningstid i språkval, betygssättning, ordningsregler, trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling, elevhälsa samt studie- och yrkesorienterande verksamhet.

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2022 genomfört en tillsyn av Karesuando skola i Kiruna kommun.

Skolinspektionen beslutade den 1 november 2022 att förelägga Kiruna kommun att senast den 31 mars 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisningstid i språkval samt brister i arbetet med särskilt stöd. Vidare tilldelade Skolinspektionen Kiruna kommun en anmärkning avseende brister rörande betygssättning, ordningsregler, trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling, elevhälsa samt studie- och yrkesorienterande verksamhet.

Kiruna kommun inkom den 31 mars 2023 med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Den 21 april 2023 inkom Kiruna kommun med en komplettering till redovisningen.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Kiruna kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Avstående från ingripande

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att en utredning om särskilt stöd på Karesuando skola nu får pågå i högst 21 dagar och att rektorn därefter ska fatta beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram. I huvudmannens komplettering till redovisningen framgår att rektorn den 4 april 2023 fattade beslut om fyra åtgärdsprogram. Dessa beslut innebär att tidigare åtgärdsprogram ska fortsätta. Av kompletteringen framgår vidare att rektorn den 17 oktober 2022 fattade beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram för en elev och den 1 december 2022 fattade beslut om att avsluta åtgärdsprogrammet för en annan elev.

Huvudmannen har även inkommit med två av skolans åtgärdsprogram. Ett av dessa åtgärdsprogram beslutades den 7 november 2022 och utvärderades den 14 december 2022, den 22 februari 2023 och den 3 april 2023. Dessa utvärderingar är inskrivna i ett och samma åtgärdsprogram och till utvärderingarna finns bland annat kommentarer om att stödinsatserna ska fortsätta. Det andra åtgärdsprogrammet beslutades den 12 december 2022 och det finns i åtgärdsprogrammet dokumenterat en uppföljning som gjordes den 3 april 2023. I

dokumentationen av uppföljningen är det inskrivet vilka åtgärder som ska gälla från och med den 3 april 2023.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas och extra anpassningar inte är tillräckliga. Detsamma gäller om en elev uppvisar andra svårigheter i skolsituationen. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodose framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Rektors beslut om åtgärdsprogram får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Vid prövning av ett överklagande ska nämnden antingen fastställa eller upphäva det överklagade beslutet. Om det överklagade beslutet upphävs ska ärendet, om det behövs, visas åter till rektorn för ny prövning (28 kap. 16 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer inledningsvis att åtgärder har vidtagits så att rektorn numera efter utredning om behov av särskilt stöd fattar beslut om att upprätta åtgärdsprogram eller beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram.

Skolinspektionen konstaterar dock att det finns brister i arbetet med utvärdering av åtgärdsprogram. Visserligen genomförs såväl uppföljning som utvärdering av åtgärdsprogrammen men skolan brister när det gäller att efter en utvärdering fatta ett nytt beslut om åtgärdsprogram. Om skolan vid utvärdering av ett åtgärdsprogram kommer fram till att de tidigare beslutade åtgärderna ska fortsätta, ska ett nytt åtgärdsprogram beslutas. Detsamma gäller om åtgärderna i åtgärdsprogrammet kompletteras eller justeras efter utvärdering. Åtgärdsprogrammet ska då förses med ett nytt beslutsdatum och namnunderskrift av den som beslutar om åtgärdsprogrammet. På Karesuando skola förs nya särskilda stödåtgärder in löpande i befintligt åtgärdsprogram efter utvärdering utan att det är tydligt att rektorn fattat ett nytt beslut. Att ett nytt beslut fattas är viktigt

ur ett rättssäkerhetsperspektiv då elev och vårdnadshavare kan överklaga beslutet om fortsatt eller justerat åtgärdsprogram.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3).

Kiruna kommuns verksamhet vid Karesuando skola uppfyller inte fullt ut författningarnas krav vad gäller arbetet med särskilt stöd. Efter utvärdering av åtgärdsprogram fattar inte rektorn alltid ett beslut om nytt åtgärdsprogram vid fortsatt behov av särskilt stöd. Istället har nya åtgärder i form av särskilt stöd dokumenterats löpande i befintligt åtgärdsprogram. Utredningen visar dock inte annat än att elever som har behov av särskilt stöd får det. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att bristen är ringa och avstår från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Undervisningstid i språkval

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att den schemalagda lektionstiden i språkval numera enbart används för undervisning i språkval. Ingen lektion i språkval används för undervisning i modersmål. Modersmålslektionerna är schemalagda på onsdagar och torsdagar från klockan 15.00-16.00. I komplettering till redovisningen har huvudmannen skickat in skolans aktuella scheman. Av dessa framgår att lektionerna i språkval är schemalagda på andra tider än lektionerna i modersmål. Det framgår även att språkval är schemalagt så att eleverna får den garanterade undervisningstiden i ämnet.

Rättslig reglering

I undervisningen i grundskolan ska det som ämnen finnas moderna språk som ska erbjudas varje elev inom ramen för språkval samt modersmålsundervisning för de elever som ska erbjudas det (10 kap. 4 § andra stycket skollagen).

Som språkval ska huvudmannen erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska (9 kap. 5 § skolförordningen).

Den garanterade undervisningstiden är fördelad i en timplan (9 kap. 3 § skolförordningen). Elever i mellanstadiet är garanterade 48 timmars undervisningstid i språkval och elever i högstadiet 272 timmars undervisningstid i språkval, totalt 320 timmars undervisningstid i språkval i grundskolan (bilaga 1 till skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I huvudmannens redovisning uppges att ämnet teknik nu betygssätts separat i årskurs 6 och inte ingår i ett blockbetyg för NO-ämnena. I komplettering till redovisningen har huvudmannen skickat in skolans betygs katalog för höstterminen 2022. Av betygs katalogen framgår att eleverna i årskurs 6 har fått betyg i teknik. Det framgår dessutom att eleverna även har fått separata betyg i NO-ämnena.

I huvudmannens redovisning uppges vidare att en legitimerad lärare som undervisar på skolan numera är medbedömande lärare i ämnet musik.

Rättslig reglering

Betyg ska sättas i grundskolans ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen. Om undervisningen i naturorienterade ämnen och samhällsorienterade ämnen i huvudsak varit ämnesövergripande fram till och med slutet av årskurs 6, får rektorn dock besluta att ett sammanfattande betyg ska sättas för dessa respektive ämnen i årskurs 6 (10 kap. 15 § skollagen).

Enligt timplan för grundskolan finns det tre naturorienterade ämnen som vardera har en garanterad undervisningstid på 55 timmar i mellanstadiet. De tre ämnena är biologi, fysik och kemi (bilaga 1 till skolförordningen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ordningsregler samt trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Ordningsregler

I huvudmannens redovisning uppges att skolans ordningsregler tas upp på klassråd, elevråd och personalkonferens tidigt under höstterminen, tidigt under vårterminen och i slutet av vårterminen. På dessa möten får elever och personal komma med synpunkter och förändringsförslag när det gäller ordningsreglerna. Att ordningsreglerna nu lyfts även i början på terminerna, och inte enbart i slutet av vårterminen, är en ny rutin på skolan. Huvudmannen uppger att med denna förändring så får alla elever och all personal kännedom om och möjlighet att påverka ordningsreglerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

I huvudmannens redovisning uppges att skolan nu har ett strukturerat arbete mot diskriminering och kränkande behandling. I detta arbete ingår att skolan genomför elevenkäter. Arbetet med elevenkäter genomfördes inte enligt gällande rutin under läsåret 2021/22 men genomförs igen från och med innevarande läsår. Huvudmannen uppger att skolan har en aktuell plan för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen (5 kap. 3 § skollagen).

För varje skolenhet ska det finnas ordningsregler. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 6 och 7 §§ skollagen).

Vidare ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Elevhälsa samt studie- och yrkesorienterande verksamhet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elevhälsa

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan från och med april 2023 har en skolsköterska. Skolsköterskan ska vara på plats på skolan varje torsdag och fredag.

Studie- och yrkesorienterande verksamhet

Av huvudmannens redovisning framgår att en av Karesuando skolas lärare sedan februari 2023 har uppdraget att genomföra studie- och yrkesorienterande insatser som en del av sin tjänst. Läraren har 50 procent av en heltid för studie- och yrkesorienterande insatser och tiden delas mellan Karesuando och Vittangi rektorsområden. Under vårterminen 2023 har alla elever i årskurs 9 fått studie- och yrkesvägledning i samband med gymnasievalet. Läraren som nu har SYV-uppdraget har även träffat vårdnadshavare samt SYV på gymnasiet angående vissa elever i årskurs 8 och 9, samt deltagit på möten med Kiruna kommuns studie- och yrkesvägledare. Under vårterminen 2023 planeras även att studie- och yrkesorienteringen bland annat ska omfatta arbete med studie- och yrkesvalsfrågor i årskurs 8 och information om språkval i årskurs 5.

Rättslig reglering

På en skola ska det finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För dessa insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagogisk kompetens. Varje elev i grundskolan ska under skoltiden erbjudas minst tre hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Elevhälsans arbete ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas (2 kap. 25 och 27 §§ skollagen).

Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildning och yrkesverksamhet kan tillgodoses (2 kap. 29 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att kompetens för studie- och yrkesvägledning främst finns hos personer som är anställda för denna verksamhet. Även rektorer och lärare har dock ett visst ansvar att förmedla sådan kunskap. Frågor om studie- och yrkesvägledning behandlas främst i läroplanerna. Huvudmannen bestämmer själv om kompetensen ska ordnas genom att personal anställs eller på något annat sätt (prop. 2009/10:165 s. 659).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredare Stina Linder.

Utredare Terje Holand har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Caroline Rönnegard medverkat.